

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

**Analýza a možnosti rozvoje vybraného regionu
s využitím strukturálních fondů EU**

Karel Novotný

© 2015 ČZU v Praze

1 Souhrn

Teoretická část diplomové práce informuje o základech evropské regionální a strukturální politiky a jejím fungování na území ČR. Praktická část práce obsahuje socioekonomickou analýzu regionu soudržnosti Jihozápad a následné zhodnocení fungování ROP JZ v programovém období 2007 -2013. Je řešena otázka, zda byly naplněny požadované cíle operačního programu a realizované projekty přispěly k posílení konkurenční pozice regionu. V závěrečné části jsou předloženy návrhy možných doporučení pro realizaci IROP v programovém období 2014 – 2020.

Klíčová slova: region soudržnosti, Jihozápad, strukturální fondy, dotace, jihočeský kraj, plzeňský kraj

2 Cíl práce

Cílem práce je analýza regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad s přihlédnutím k úspěšnosti využívání strukturálních fondů EU a navržení možných opatření, vedoucích ke zlepšení celkové situace v regionu

3 Metodika

Pro zpracování literární rešerše byla využita metoda studia odborné literatury. Socioekonomická analýza regionu NUTS II byla provedena na základě statistických informací ČSÚ a analytické části Programů rozvoje Jihočeského a Plzeňského kraje. Výsledek je shrnut ve SWOT analýze. Dále byly analyzovány materiály popisující realizaci Regionálního operačního programu Jihozápad a diskutovány s výsledky SWOT analýzy.

4 Výsledky práce

V současnosti se stále více do popředí zájmu dostává téma strukturálních fondů EU. Programovací období 2007 – 2013 končí a nastává čas bilancování a analyzování. Diplomová práce se zaměřuje na analýzu výsledků ROP JZ v uplynulém období a na zpracování doporučení pro další programové období.

Teoretická část práce seznamuje se základy evropské regionální politiky a informuje o změnách v současném programovém období 2014 – 2020. V následující kapitole je provedena analýza oblasti regionu soudržnosti Jihozápad, rozdělená na samostatný rozbor

Jihočeského a Plzeňského kraje. Oba kraje vykazují společné charakteristiky. Jmenovitě nízkou hustotu zalidnění s velkými regionálními rozdíly, způsobenou odsunem sudetských Němců. Dále kvalitní přírodní prostředí s velkým podílem chráněných krajinných oblastí, zaměření sekundárního sektoru na strojní výrobu, kovovýrobu a potravinářský průmysl, podprůměrnou úroveň nezaměstnanosti, rezervy v oblasti inovací a získávání přímých zahraničních investic i špatný stav regionálních silničních komunikací. Obě krajská města představují výrazné póly rozvoje v regionu soudržnosti.

Rozdíly mezi kraji vznikají především v oblasti ekonomiky. Jihočeský kraj je více zaměřen na oblast primárního sektoru a na cestovní ruch, ale je limitován omezenou kapacitou hlavních silničních a železničních tahů. Zde dochází k nápravě za přispění evropských dotací. Přínosem bude i modernizace letiště v Českých Budějovicích. Naproti tomu Plzeňský kraj více zaměřen na strojírenský a elektrotechnický průmysl. Dosahuje v mezikrajovém srovnání velmi nadprůměrných hodnot HDP na obyvatele i výše průměrných mezd. Obojí je výrazně vyšší než v Jihočeském kraji. Předností je výhodná poloha a dopravní tepna v podobě dálnice D5. Dobré ekonomické výsledky kraje jsou dosahovány především v městě Plzeň a jeho okolí. Zde se nachází více než polovina průmyslu a služeb v kraji.

V rámci regionu soudržnosti lze identifikovat 2 dlouhodobě problematické okresy s vysokou mírou nezaměstnanosti – Český Krumlov a Tachov. Oba s nižší vzdělanostní strukturou obyvatel a nízkou hustotou obyvatel. V okrese Tachov dochází v poslední době ke zlepšování situace na trhu práce ve spojitosti s rozšiřováním průmyslových zón. Trh práce byl ovlivněn finanční krizí, která udeřila v roce 2009 a přispěla k likvidaci velkého počtu malých a středních podniků. Problém nastal především v okresech Tábor a Strakonice, které i v současnosti vykazují poměrně vysoké hodnoty nezaměstnanosti a měla by se jim věnovat zvýšená pozornost.

Další kapitola diplomové práce rozebírá fungování ROP Jihozápad v programovém období 2007 – 2013. Z pohledu rozdělení alokované částky a výše v současnosti proplacených prostředků patří Jihozápad v rámci jednotlivých ROP k průměru. Výrazně však dominuje v počtu podaných žádostí. To svědčí o velkém zájmu žadatelů o dotace a tento fakt se pozitivně projevuje na vysoké absorpční kapacitě. Relativně úspěšně se daří plnit i cílové indikátory. Relativně proto, že celkový výsledný stav plnění je závislý i na projektech, které jsou v současné době (tj. k 31. 12. 2014) pozastaveny a prošetřovány. Prozatím provázelo realizaci ROP JZ v minulém programovém období 412 podezření na nesrovnalost, z toho

216 potvrzených. Pro překročení 2 % chybovosti čerpání dotací byla ROP JZ k březnu 2013 na měsíc odebrána certifikace (a tedy možnost čerpání z fondů). Nejvíce problémů se vyskytovalo především v oblasti zaměřené na cestovní ruch.

Nejčastějším příjemcem a příjemce z ROP JZ byly obce, následované soukromými firmami a organizacemi založenými krajem. Nejvíce dotací bylo čerpáno v okrese České Budějovice, Plzeň-město a Klatovy (kde byla dotována náročná dostavba nemocnice). Projekty financované ROP JZ pomáhaly snižovat slabé stránky regionu, a to zlepšováním stavu regionálních komunikací, podporou hromadné dopravy, především pak rozšířením IDP v Plzni. Dále rozšiřováním a zkvalitňováním vzdělávacích institucí (mj. i v okresech Tachov a Český Krumlov) a nabídky cestovního ruchu.

V závěru práce je doporučení zaměřit se, vzhledem k problematickému průběhu čerpání ROP JZ, na zjednodušení a zvýšení transparentnosti systému čerpání dotací, jednoznačné vymezení pravidel, zpřísnění kontrolních mechanismů a kvalitnější proškolení odpovědných zaměstnanců. Dále jsou v práci stručně zmíněny obecné příklady možných opatření pro budoucí zvyšování konkurenceschopnosti regionu, vycházející ze současné podoby IROP, platného pro současné programové období. Závěrem je zmíněn návrh na možnost bližšího seznámení veřejnosti s praktickou stránkou procesu žádostí o dotace.

5 Seznam použitých zdrojů

- BLAŽEK, Jiří, UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 211 s. ISBN 80-246-0384-5.
- BOHÁČKOVÁ, Ivana, HRABÁNKOVÁ, Magdalena. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, MATES, Pavel, POSTRÁNECKÝ, Josef, WOKOUN, René. *Úvod do regionálních a správních věd: vybrané kapitoly*. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1996. 93 s. ISBN 80-859-6318-3.
- KÖNIG, Petr a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9.
- WOKOUN, René, MALINOVSKÝ, Jan, DAMBORSKÝ, Milan, BLAŽEK, Jiří a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.